

jaarverslag

WorldGranny

2004 & 2005

Inhoud

1. Analyse en doelstelling	2
• Inleiding • Missie en visie van WorldGranny • Samenwerking met HelpAge International • Keuze van te ondersteunen groepen • Sponsor a granny programma	
2. Verslag 2004 & 2005	8
• Startfase WorldGranny • Voorzieningen en ondersteuning in • India – Radjasthan • Zambia – Lusaka en Ka’gomba • Ghana - Shama • Peru - Lima	
3. Bewustwording in Nederland	13
• Startconferentie: ouderen, een nieuwe motor van ontwikkeling • Symposium Old Age in a New Age	
4. Evenementen & Fondsenwerving	15
• Koken als symbool van intergenerationele relaties • Afrika dag • Women inc • Granny’s kitchen • Koken bij Rolff keukens • Broodje in Bootje voor Grootje • Communicatie en publiciteit	
5. Intensieve contacten	18
• Bestuur en Raad van Advies • Medewerkers	

Analyse en doelstelling

Inleiding

Respect was vroeger een term die onlosmakelijk met ouderen werd verbonden. Die tijd is in het westen definitief voorbij. Maar ook in het zuiden is de eerbied voor de grijze haren tanende. De oudste generatie wordt steeds ouder en steeds vaker afgeschilderd als niet productief en als een last voor de samenleving. Als journalist heb ik veel in zuidelijk Afrika en Azië gereisd. Veel ouderen bleken daar belangrijke bezitters van kennis, niet alleen van praktische kennis van de natuur, geneeskrachtige kruiden en methoden om te overleven aan een slechte oogst, maar ook van wetenschap over culturele waarden en tradities en niet in de laatste plaats politieke kennis en vaardigheden. Waren het niet de clan oudsten in Somaliland (noordwest Somalië) die uiteindelijk met elkaar de vrede tot stand hebben gebracht na de burgeroorlog eind jaren negentig?

Ik sprak vrouwen in Zuid-Afrika die op hoge leeftijd vaak zelf als dienstbode werkten, die crèches hadden opgezet, oudere vrouwen die zich inzetten

voor de vakbond van bijvoorbeeld textielwerkers of landarbeiders. De economische bijdrage van velen was indrukwekkend. En natuurlijk heb ik ook zeer bijzondere oudere mannen ontmoet zoals Nelson Mandela. Hij inspireert miljoenen mensen. Elke dag opnieuw.

Dit is het verslag over het eerste jaar WorldGranny. Een spannend jaar waarin ik samen met anderen ervaringen en gedachten uitwisselde over de situatie van ouderen wereldwijd en op welke wijze we die ouderen -die door politieke en sociale omstandigheden gedwongen zijn te leven in de marge van de samenleving- zouden kunnen ondersteunen.

In de politieke geschiedenis is dikwijls een groep aangewezen als motor van verandering: jongeren, studenten, arbeiders, boeren, kunstenaars, intellectuelen, vrouwen of milieuactivisten. En altijd was er een achterliggende ideologie die verklaarde waarom juist de emancipatie van deze onderdrukte groep een maatschappelijke omwenteling tot

gevolg zou hebben. Maar het ging nooit over ouderen. Waarom niet? Ik noem drie argumenten die mij vaak, grappenderwijs, voor de voeten worden geworpen:

- Grannies in India? Daar zorgt de familie toch zeker voor? Die mensen hebben zoveel kinderen, die hebben ons echt niet nodig!
- Ouderen, daar zit, letterlijk, geen toekomst in. Die groep is gewoon economisch oninteressant.

Ze kosten de maatschappij meer dan ze opbrengen. Je doet er die landen geen plezier mee als ze langer blijven leven. •Ouderen zijn niet sexy, je moet het probleem verbinden met andere thema's, dan heeft niemand door dat het over ouderen gaat.....

Wat is daar tegenin te brengen? Natuurlijk in de allereerste plaats zijn dat argumenten van humanitaire en ethische aard. Het allereerste

begin van de armenzorg in Nederland was ook voor de alleroudsten bedoeld. De hofjes en oudeliedengestichten, de oudemannen en -vrouwengasthuizen, ze behoren vandaag de dag nog tot ons monumentale – en culturele erfgoed.

“Beschaving lees je af aan de wijze waar op een samenleving omgaat met ouderen en

gehandicaptten, met mensen die geen direct economisch nut hebben en dat ook niet meer zullen krijgen, maar die nog altijd hun waarde als mens hebben, hun menselijke waardigheid; naast uiteraard de wijsheid die komt met de jaren, de herinnering aan hoe het was en de ervaring hoe het is geworden zoals het nu is.” staat er op de openingspagina van de organisatie *Oud in Afrika*. Daar ben ik het geheel mee eens. In dat licht is het onbegrijpelijk dat het tot begin jaren negentig heeft moeten duren voordat de rechten van ouderen eindelijk internationaal op de politieke agenda werden geplaatst. Pas in 1991 werden ze opgenomen in de VN-beginselen van de mensenrechten voor ouderen. Centraal in deze verklaring staan zelfstandigheid, participatie, zelfontplooiing en menselijke waardigheid.

Maar naast ethische en humanitaire aspecten speelt ook de maatschappelijke dimensie een rol. In veel ontwikkelingslanden bestaat een grote intergenerationele solidariteit. Deze is cultureel nog sterk verankerd, maar wordt ondermijnd door processen van modernisering, economische stagnatie en de HIV/aids-epidemie. Modernisering, dat wil zeggen urbanisatie, verbetering van de infrastructuur, van wegen en vliegvelden, telecommunicatie, televisie en toerisme. Modernisering betekent ook onderwijs, vrouwenemancipatie, kleinere gezinnen en toenemende arbeidsmigratie. Gevolg is toenemende vergrijzing op het platteland. Ouderen blijven alleen achter met onvoldoende kracht om elke dag sprokkelhout te verzamelen en hun drinkwater van ver weg te halen. Het absolute aantal ouderen zal in landbouwgebieden in Afrika, Azië en Latijns Amerika over vijftientwintig jaar naar schatting zijn verdubbeld. Doordat jongeren wegtrekken en de ouderen minder voedsel zullen verbouwen kan de voedselproductie ernstig in gevaar komen. Natuurlijk, in de ene regio speelt

dit veel sterker dan in de andere. Maar overal wordt de intergenerationele solidariteit minder. Het romantische beeld dat wij in het westen soms hebben van “De Senior in Ecuador”, is volstrekt in strijd met de vaak bittere werkelijkheid. Als mensen in het zuiden steeds meer moeite hebben voor hun ouder wordende bevolking te zorgen, kunnen bewoners van welvarender gebieden een steentje bijdragen.

En dan is er nog HIV/aids-epidemie. Deze ziekte eist een verschrikkelijke tol: veel ouderen staan er alleen voor omdat zij hun kinderen verliezen aan deze ziekte. De Ghanese professor Nana Apt, gast op onze startconferentie, sprak van een ‘double bind’ situatie: deze ouderen maken deel uit van een ontredde gemeenschap van armen in de stad en op het platteland en ze worden ook nog eens beschouwd als passieve ontvangers van zorg. Als last eerder dan als steun. Velen moeten echter, nadat ze hun eigen kinderen eerst op hun ziekbed hebben verzorgd en later hebben begraven, hun kleinkinderen zien groot te brengen. Zij leven daardoor in grote emotionele pijn en extreme armoede. Intussen voeden zij wel, zo goed en zo kwaad als het gaat, een nieuwe generatie op. In 2000 hadden ruim 12 miljoen Afrikaanse kinderen hun moeder of beide ouders verloren. Dat aantal zal naar verwachting de komende tien jaar verdubbelen. Niettemin worden ouderen in zowel het huidige Nederlandse, als in het internationale HIV/aids beleid en bijbehorende interventies nauwelijks als verzorgers erkend en ondersteund. Terwijl zij door de zorg voor hun kinderen ook een directe economische en maatschappelijke bijdrage leveren. Eén van de Millennium ontwikkelingsdoelstellingen van de VM stelt dat de extreme armoede met 50% moet zijn verminderd in 2015. Dat is een reden te meer om aandacht te schenken aan de groep weduwes en oudere vrouwen die vaak moeten leven in uiterst

moeilijke omstandigheden.

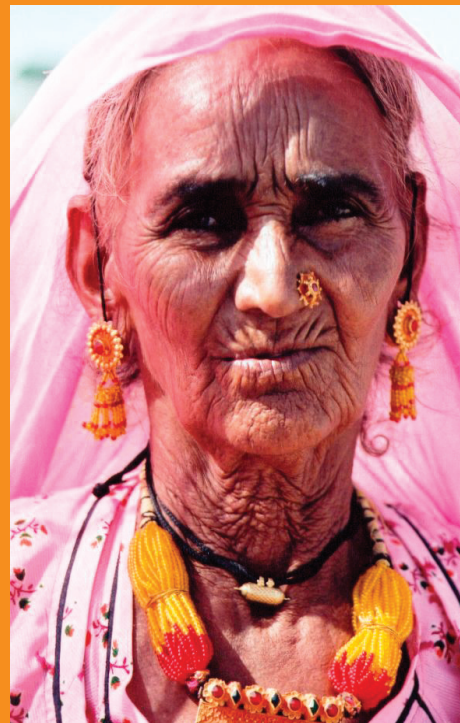
Ik ben erg onder de indruk van hetgeen de internationale organisatie HelpAge International in de afgelopen decennia tot stand heeft gebracht. Ruim 70 organisaties, in meer dan 50 landen, zijn lid van HelpAge International en hebben contacten met zeker 700 grass-roots organisaties. WorldGranny beschouwt het als een eer dat we ons partner van HelpAge mogen noemen en dat de organisatie ons in een zeer pril stadium vertrouwen heeft geschonken.

Ik hoop van harte dat u met het lezen van dit jaarverslag niet alleen een idee krijgt van hetgeen ons drijft, maar ook welke concrete middelen we inzetten en het allerbelangrijkst, welke concrete resultaten we behalen. In India, in Zambia, in Ghana en in Peru.

Caroline van
Dullemen

(handtekening)

Directeur WorldGranny

Missie en visie van WorldGranny

Missie

De officiële handtekening onder de acte van oprichting bij de notaris vond plaats in juli 2004. In de statuten wordt als missie geformuleerd : *De stichting heeft als doel: het verbeteren van de leefsituatie van ouderen in ontwikkelingslanden en andere landen waar armoede*

bestaat en voorts al hetgeen met een en ander rechtstreeks of zijdelings verband houdt of daartoe bevorderlijk kan zijn, alles in de ruimste zin des woords.

Maar feitelijk is WorldGranny van start gegaan op 1 september 2004, toen we onze intrek konden nemen in de Pieter de Hoochstraat 22 in Amsterdam. Met een compleet bestuur, een stagiaire, twee vrijwilligers en een directeur kon het werk van WorldGranny beginnen als de eerste Nederlandse non-profit organisatie die zich exclusief inzet voor ouderen en hun familie wereldwijd.

Visie

WorldGranny ondersteunt ouderen, dat wil zeggen mannen en vrouwen van zestig jaar en ouder (officiële grens die de Wereldbank hanteert), die leven in een situatie van ernstige armoede en daarbij soms ook de zorg voor kleinkinderen hebben. Om dit mogelijk te maken werkt WorldGranny samen met lokale organisaties. Veelal zijn de contacten gelegd via HelpAge: zij kennen immers de specifieke moei-

lijk- en mogelijkheden in de regio. Als de familie niet meer in staat is tot sociale en financiële verzorging, zoeken steeds meer ouderen hun heil bij elkaar. Weduwen organiseren zich via de kerk of via vrouwengroepen. Oudere mannen, boeren bijvoorbeeld, vormen groepen die gezamenlijke plannen maken. Vrouwen, vaak weduwen, komen bijeen om te zien hoe zij elkaar kunnen ondersteunen in de combinatie werk en zorg. WorldGranny ondersteunt niet de individuele ouderen of hun familie, maar geeft die ouderen een steuntje in de rug die zichzelf hebben georganiseerd of zich hebben aangesloten bij een lokaal initiatief. In overleg met de lokale organisaties en WorldGranny worden activiteiten opgezet. De plaatselijke organisaties voeren deze activiteiten vervolgens uit, met behulp van financiële steun van WorldGranny.

Vergrijzing in het zuiden is een serieus probleem dat problemen oplevert voor bepaalde bevolkingsgroepen. In het westen zou daarvoor meer aandacht moeten komen.

Van het begin af aan heeft WorldGranny support gekregen van andere organisaties. Sjoera Dikkers (toentertijd directeur Evert Vermeer Stichting) en ondergetekende hebben, nadat het plan enigzins vorm had gekregen, een adviesronde gemaakt langs verschillende instanties en experts om te bezien of een dergelijke doelstelling door middel van het oprichten van een nieuwe NGO wel waargemaakt zou kunnen worden. Vrijwel unaniem zeiden onze gesprekspartners, onder wie de directeurs van Warchild, NCDO, Plan Nederland en Cordaid, de oprichting van een dergelijke organisatie een uit-

Keniaanse minister van gezondheidszorg Charity Ngilu: *“Alleen in Kenya zijn al meer dan één miljoen aidswezen. Het is erg belangrijk dat WorldGranny hun grootouders ondersteunt. Zonder hen zouden zij niet kunnen overleven”.*

stekend idee te vinden. Financiële steun kwam er het eerste jaar voornamelijk van Cordaid, NCDO, Wilde Ganzen en Plan Nederland.

In het voorjaar van 2004 brachten we -Dikkers en ik- een bezoek aan het hoofdkantoor van HelpAge International om van gedachten te wisselen over mogelijke samenwerking. We werden met open armen ontvangen.

In Nederland is weinig kennis aanwezig over de vergrijzing in het Zuiden en de effecten daarvan op verschillende bevolkingsgroepen. WorldGranny wil daarom ook een brugfunctie vervullen binnen het Nederlandse maatschappelijk middenveld- zoals medische organisaties, universitaire onderzoeks-instituten en vakbonden- die zich met ouderen en ontwikkeling bezighouden. Dat geldt zowel op het gebied van inhoudelijke kennis en beleidsontwikkeling, literatuur, onderzoeks- en beleidsrapporten, als op het gebied van infrastructuur, netwerk van expertise in wetenschap en beleidsorganisaties. Ook met het bedrijfsleven wil WorldGranny naar de mogelijkheden om tot samenwerking te komen kijken.

Samenwerking met HelpAge International (HAI)

De samenwerking met HAI heeft zich toegespitst op drie gebieden:

1. Projecten

In de eerste plaats is de samenwerking gericht op concrete ondersteuning op projectniveau. Dat betekent dat WorldGranny zich richt op fondsenwerving, voornamelijk binnen Nederland, en dat HAI International zorg draagt voor de financiële en inhoudelijke rapportages. Dat gold in 2005 in het bijzonder voor het project in Rajasthan, West-India. Ook de steun aan San Vicente in Lima is tot stand gebracht via de tussenkomst van HelpAge International.

Hoge commissarissen VN-Vluchtelingenorganisatie Ruud Lubbers: *“Er wordt binnen ontwikkelingssamenwerking en vluchtelingenwerk tot nu toe veel te weinig aandacht besteed aan ouderen. WorldGranny heeft nog veel te doen”*

2. Beleidsontwikkeling en onderzoek

WorldGranny maakt gebruik van de onderzoeksrapporten van HAI. Indien WorldGranny zelf onderzoeken initieert kan ze ook rekenen op inhoudelijke ondersteuning van HAI.

3. Communicatie

WorldGranny kan gebruik maken van informatie en beeldmateriaal (fotos, DVD's, documentaires etc) van HAI. Indien WorldGranny zelf beeldmateriaal produceert, zoals het geval was bij een bezoek aan het project in Radjasthan, wordt van te voren overlegd met HAI en de rechten op het materiaal volledig gedeeld.

Keuze van te ondersteunen groepen

Waar te beginnen met het ondersteunen van ouderen groepen? We hebben gekozen voor minimaal één project per continent. Oftewel minimaal een project in Afrika (Zambia, later is Ghana erbij gekomen) één in Azië (India/

Radjasthan) en één in Zuid-Amerika (Peru/Lima). Het was niet de bedoeling om nieuwe projecten op te starten maar om projecten die reeds bestonden te ondersteunen waardoor uitbreiding gerealiseerd kon worden. Want als beginnende organisatie was het immers uiterst onzeker hoeveel fondsen WorldGranny zou kunnen werven in het eerste jaar. Zo was het lastig een indicatie te maken hoeveel WorldGranny zou kunnen bijdragen aan het project in Radjasthan. Dat gold ook voor de ondersteuning in Zambia.

Sponsor a granny programma

Internationale solidariteit, op zo'n collectieve manier beleden als bijvoorbeeld in de Zuid-Afrikaanse anti-apartheidsbeweging, bestaat in West-Europa nauwelijks meer, als gevolg van bepaalde politiek-economische- en ideologische ontwikkelingen en de teloorgang van de maakbaarheidsgedachte. Aan verbondenheid echter, meer de sociaal-psychologische dimensie van solidariteit, bestaat nog steeds een grote behoefte. *Virtual kinship* wordt dit verschijnsel genoemd door professor in de filantropie Theo Schuyt en hij ziet het als een van de dragende elementen voor het doneren aan internationale organisaties. WorldGranny en in het bijzonder het sponsor-a-granny programma sluit aan bij deze behoefte aan virtuele uitingen van verbondenheid.

WorldGranny heeft geleerd van de ervaringen van HAI, die lange tijd een adopt-a-granny-programma uitvoerde. Hierbij werd er een bewoner van het zuiden (granny) gekoppeld aan een sponsor uit Nederland. De aantrekkelijkheid van deze formule lag in het emotionele karakter ervan. Mensen hadden inderdaad het gevoel hun familie uit te breiden met een nieuw lid dat in een ander land woonde. Het lastige echter van dit programma was de administratieve last ervan en de hoge verwachtingen door het emotionele karakter van

de relatie.

Om die reden heeft WorldGranny een Smart Sponsoring System ontwikkeld: Elf sponsors in Nederland krijgen één granny als contactpersoon. Deze granny fungeert dan als contactpersoon voor haar of zijn gemeenschap. De contacten worden bijvoorbeeld in samenwerking met de Family Health Trust in Zambia opgezet. Afgesproken is het eerste jaar 5 biografieën en foto's van grannies op te sturen zodat WorldGranny in het totaal 55 sponsors zou kunnen zoeken.

Eind december 2005 had WorldGranny 33 individuele sponsors voor het project in Zambia plus nog enkele sponsors die hun bijdrage wilde leveren zonder dat zij een relatie wilden onderhouden met een contactpersoon. Dat kwam ongeveer overeen met de verwachting voor het eerste jaar. In het totaal is er € 5.280,- besteed aan ons project in Zambia (zie verder onder Zambia).

Startfase WorldGranny

Het kantoor in de Pieter de Hoochstraat is gevestigd in "Ruimte", hetgeen een galerie is voor beeldende en musicerende kunstenaars. Met opklapbare bureaus en een grote gangkast zijn we in staat geweest om een start te maken. We zijn de huisbaas ongelooflijk erkentelijk dat hij WorldGranny in staat heeft gesteld op deze manier een goede start te maken want hij heeft de ruimte tegen een geringe onkostenvergoeding ter beschikking gesteld.

Het mediabureau ICATT heeft ons genereus gesponsord door onze website te bouwen en drie van ons een cursus contentmanagement gegeven. Ook financierden zij voor een jaar de hosting van onze website. Drukkerij RUPARO sponsorde ons met het vervaardigen van 500 prachtige brochures. Onze eerste coming out vond plaats op de 50+

Verslag 2004 & 2005

beurs in Utrecht. We waren aanwezig met een stand op de beurs om vijf dagen lang bezoekers te informeren over het bestaan van WorldGranny, hen te vragen of zij interesse hadden om sponsor te worden en/of interesse hadden in bijvoorbeeld het ontvangen van nieuwsbrief. Het was het eerste keer dat WorldGranny het publiek liet kennismaken met haar activiteiten. Doel was onder meer het opbouwen van een adressenbestand om uiteindelijk tot het werven van sponsors/donateurs te komen. Resultaat: in vijf dagen hebben zich een kleine honderd geïnteresseerden opgegeven om regelmatig op de hoogte te worden gehouden van de projecten en activiteiten van WorldGranny.

Voorzieningen en ondersteuning.

India: Radjasthan

WorldGranny ondersteunt via haar partnerorganisatie HelpAge International de Indiase organisatie GRAVIS met het Assimilated Development of Older People in the Thar Desert (ADOPT) Programma. Met dit programma verbetert GRAVIS de leefomstandigheden van de armste mensen in achttien dorpen in de districten

Jodhpur en Barmer, gelegen in de Thar woestijn in het westelijke deel van Rajasthan. De deelstaat telt ongeveer net zoveel inwoners als Frankrijk (56 miljoen).

ADOPT biedt technische en materiële ondersteuning en houdt zich vooral bezig met het beter toegankelijk maken van drinkwater en water voor consumptie en landbouw en veeteelt. Door bijvoorbeeld de ontwikkeling van dorpsmeertjes (nadi's), grote waterreservoirs waar water wordt opgevangen en waarvan één of meerdere dorpen gebruik kan maken voor irrigatiedoeleinden en waaruit ook het vee drinkt; het verbeteren van de landbouwtechnieken (zoals irrigatietechnieken) en het bieden van middelen die de landbouw ten goede komen (zoals zaden en milieuvriendelijke kunstmest); het stimuleren en steunen van de veeteelt (bijvoorbeeld door het opleiden van veeartsen); het opzetten van ouderenraden die een adviserende en beslissende rol zullen vervullen in het hele project. Vooral oudere vrouwen worden gestimuleerd om te participeren en hun situatie gezamenlijk te verbeteren.

WorldGranny heeft met Wilde Ganzen in de zomer van 2005 een contract afgesloten waarbij is toegezegd ruim € 42.000 steun te verlenen aan het ADOPT-project, dat door GRAVIS wordt uitgevoerd. Het ADOPT project valt hiermee onder het PremiePlus Programma van Wilde Ganzen/ICCO, wat betekent dat voor elke euro die WorldGranny ophaalt er twee euro wordt bijgelegd.

Activiteiten

De bouw van de capaciteit van Verenigingen van de Oudere Personen van het Dorp (VOPAs). Tijdens de rapportageperiode, mei-oktober 2005, werden twee opfris-workshops gehouden over de capaciteitsopbouw van VOPA's. Bijna veertig leden van de VOPA's namen deel aan deze workshops. De opleiding concentreerde zich. Om de capaciteiten van de VOPA-leden te versterken en te vergroten en hen beter in staat te stellen gebruik te maken van de beschikbare (overheids)middelen.

Bouw van Taankas (drinkwaterreservoirs)

Tijdens de rapportageperiode, mei-oktober 2005, zijn 15 taankas geconstrueerd in het projectgebied. De bouw van taankas werd tijdens het hete zomerseizoen door de hoge temperaturen belemmerd en verblindende zandstormen maakten het bouwen onmogelijk. Daarom is het merendeel van de taankas in de wintermaanden van december, januari en februari gebouwd.

Opleiding bouw en onderhoud van taankas

Twee opleidingen 'onderhoud van taankas' en de 'bouw van taankas' zijn georganiseerd in 2005. Bij deze opleidingen werden opleidingsmodules gebruikt die door GRAVIS worden ontwikkeld. De opleidingen werden gevolgd door degenen die van de taanka gebruikmaken en ervoor verantwoordelijk zijn.

Bouw van Khadins

Een Khadin, oftewel irrigatiesysteem, is een dijk of ophoging die ervoor zorgt dat regenwater door het hoogteverschil naar beneden loopt en zo een groter stuk grond bestrijkt. In 2005 zijn vijf khadins geconstrueerd. De overige geplande voorzieningen zullen in de periode januari-maart 2006 worden voltooid en de dijken die met struiken worden versterkt worden in juni 2006 verwacht, vóór de volgende moesson. De opleiding voor de bouw van khadins zal in de tweede helft van dit project na de bouw plaatsvinden.

Het opzetten van moestuinen en de opleiding tuinieren

Tussen mei en oktober 2005 werden zeventig "horticulture units" (boomgaarden) opgezet. In totaal zullen er aan het eind van het project 150 moestuinen zijn aangelegd. Bovendien werden twee opleidingen

op het gebied van de aanleg van moestuinen gevolgd door de zeventig betrokken ouderen die de moestuinen bewerken. De meerderheid van de mensen die deze opleiding bijwoonden zijn vrouwen aangezien zij voor het onderhoud van deze tuinen en voor het oordeelkundige gebruik van schaars water verantwoordelijk zullen zijn.

Zambia

In 2005 is er in totaal € 5.280 euro besteed aan twee weduwengroepen en hun kleinkinderen in Zambia. Via de Family Health Trust worden hierdoor drieëndertig Granny's en hun kleinkinderen geholpen met het structureel verbeteren van hun leefsituatie. Het gaat om 11 Granny's in Kang'omba en 22 in Kalikiki, twee gemeenschappen op respectievelijk 50 en 7 kilometer afstand van de hoofdstad Lusaka. In deze gemeenschappen ontbreekt

het aan gezondheidscentra en is voedsel in de zomermaanden zeer schaars.

De specifieke doelgroep van het Granny-programma in Zambia wordt gevormd door Granny's die weduwe zijn en zorg dragen voor hun verweesde kleinkinderen wiens ouders slachtoffer zijn geworden van de HIV/aids epidemie. Verdere criteria zijn dat de Granny's geen steun ontvangen

van familieleden of andere organisaties en dat zij zonder externe steun niet rond kunnen komen. De besteding van de WorldGranny fondsen wordt overlegd met de Granny's zelf. Zo besloten zij dat er in de koude maanden van het afgelopen jaar (april-juni) behoefte was aan dekens tegen de kou. In het algemeen, echter, is voedsel de belangrijkste vorm van steun. Verder wordt voorzien in de basisbehoeften van de kinderen. Naast voedsel gaat het om onderwijs, gezondheidszorg en kleding. In cijfers komt het erop neer dat 85% van het totaalbedrag gebruikt wordt voor voedsel, medicijnen en minder frequente uitgaven zoals schoolgeld en zeep.

Op wekelijkse basis houdt Family Health Trust zich bezig met:

1. Het houden van vergaderingen met de grannies waarin plannen worden gemaakt en beslissingen genomen.
2. Het organiseren van HIV/Aids voorlichtingsbijeenkomsten.
3. Verzorgen van thuisbezoeken bij de huishoudens die door de Grannies gerund worden, waarbij op locatie de belangrijkste zorgen van de Grannies worden geïnventariseerd.
4. Het verdelen van voedselpakketten.

In de nabije toekomst willen de Grannies die zich inmiddels ook zelf georganiseerd hebben, zich sterk maken voor meer duurzame projecten. De Kalikiki groep wil graag een truck shop beginnen om aan vaste inkomsten te komen en de Kang'omba gemeenschap wil kippen gaan fokken. Voorstellen hiertoe zijn reeds ontvangen bij WorldGranny.

Ghana: Shama

Shama is een oud visserstadje aan de westkust van Ghana. Het ligt ongeveer 260 kilometer van Accra, de hoofdstad van Ghana. De stad die in

de 13de eeuw werd opgericht heeft ongeveer 20.000 inwoners, van wie 60% in de visindustrie werkzaam is. De overige bevolking is werkzaam in de zoutwinning of werkt in kleine bedrijfjes of drijft handel in en rond de stad. Een groot deel van de bevolking is meer dan 45 jaar oud. Dit komt doordat veel jongeren wegtrekken naar de grotere steden op zoek naar het werk. Ook migreren veel mensen naar Liberia en Ivoorkust. Onder de oudere bevolking is veel armoede.

schonk het land waarop de graanmolen werd geconstrueerd. In de toekomst willen de vrouwen een watermolen bouwen waardoor de productie van graandeege voor verkoop zal kunnen worden gerealiseerd. Bovendien zouden ze graag een dag- of verblijfscentrum creëren waar de oudere vrouwen de zorg voor elkaar en voor hun jongste kleinkinderen op zich kunnen nemen. Daar kan ook ten minste één fatsoenlijke maaltijd per dag voor lage kosten aan oudere mensen worden verstrekt. De culturele uitwisseling tussen generaties zal door activiteiten in het dagcentrum vergemakkelijken. WorldGranny maakte dit jaar € 2400 over naar HelpAge Ghana ten behoeve van de weduwegroep in Shama.

Doelstellingen 2006

- Een waterverbinding voor de molen
- Een microfinancieringsregeling om het kopen van graan in het goedkope seizoen vooraf te financieren.
- Een opslagfaciliteit om het goedkoop gekochte graan op te slaan zodat er graandeege kan worden geproduceerd tegen een redelijke prijs en verkocht kan worden tijdens het piekseizoen.
- Een overkapte open ruimte om bijeen te komen, traditionele ambachten uit te oefenen, maaltijden te nuttigen, kleinkinderen te laten spelen, en schoolbezoeken (zie verder) voor te bereiden
- Een winkel om het graandeege en ambachtelijke producten te verkopen
- Een gesloten ruimte (beschut tegen insecten) voor de ouderen en de kleine kinderen, ook te gebruiken voor periodieke medische controles.
- Een programma voor ouderen om scholen te bezoeken zodat zij de traditionele verhalen kunnen vertellen.

De groep die WorldGranny ondersteunt bestaat uit 25 oudere vrouwen, meest weduwen en gescheiden vrouwen. Zij hebben zich reeds enige tijd georganiseerd om elkaar te steunen en om inkomen voor zichzelf en voor hun kleinkinderen te verwerven. De vrouwen hebben op eigen initiatief

HelpAge Ghana benaderd, omdat zij steun zochten voor het bouwen van een graanmolen. HelpAge Ghana heeft vervolgens een inventarisatie van behoeftes gemaakt. De molen is nu gebouwd en operationeel met steun van HelpAge en de bank in Shama. Een lid van de groep van de vrouwen

Peru: Lima

In Lima heeft WorldGranny de San Vincente Welzijnsorganisatie gesteund. San Vincente is actief in Milaflores, een wijk in Lima, de hoofdstad van Peru. In deze wijk wonen relatief veel ouderen. De omstandigheden voor veel van hen zijn bijzonder zorgwekkend wat betreft voeding, gezondheid en eigenwaarde. Depressie en eenzaamheid komen veel voor. Voor deze groep mensen is het erg belangrijk dat zij worden geholpen bij het bereiden van voedsel, het bezoeken van een arts of verpleegkundige en dat zij worden gestimuleerd op te komen voor hun eigen rechten. De huidige activiteiten omvatten:

- Huisbezoeken en registreren van behoeften van ouderen door middel van gesprekken met de ouderen en hun burens
- Ondersteuning op gebied van gezondheidszorg, ziekenhuisbezoek, coördinatie van thuiszorg (wijkverpleging, medicatie, artsenbezoek), maaltijdverstrekking en betalingen van medische noodingrepen
- Training: professionele training van vrijwilligers om de ondersteuning van ouderen op diverse terreinen zo goed mogelijk aan te laten sluiten bij de werkzaamheden van de organisatie
- Public Relations: onderhouden van contacten met het zakenleven en andere mogelijke donateurs, als ook sociale en parochiale activiteiten die de gemeenschapszin en het vrijwilligerswerk in de Associatie bevorderen.

Caroline van Dullemen is in mei 2005 op werkbezoek geweest in Peru en heeft medewerkers van San Vincente gesproken. Ook heeft zij een aantal ouderen bezocht die elke week van de organisatie hulp ontvangen. Van Dullemen: "De situatie van deze ouderen was ronduit ellendig. Een 75 jaar oude man leefde met zijn 50jarige verstandelijk gehandicapte dochter in een kamer zonder ramen. Tegen de wanden

stonden vodenballen opgestapeld waar een penetrante lucht uit opsteeg. Een andere familie bestond uit een grootmoeder en haar kleindochter die samen woonden in een bijzonder kleine kamer waarin het meisje van ongeveer vijftien jaar ook haar huiswerk moet doen. Mij lijkt dat steun voor deze mensen, zonder familie die iets voor hen kan betekenen, volstrekt onontbeerlijk is". WorldGranny maakte dit jaar € 1500 over naar San Vincente Welzijnsorganisatie ten behoeve van ouderen in Miraflores.

Bewustwording in Nederland

Startconferentie: ouderen, een nieuwe motor van ontwikkeling

Op deze eendaagse conferentie in het Planetarium Gaasperplas Amsterdam op vrijdag 12 november 2004 is uitgebreid aandacht besteed aan de rol en positie van ouderen in het zuiden. De key-note speaker, de Ghanese professor Nana Apt, ging in op vergrijzing in Afrika en de multigenerationele gevolgen van de HIV/aids epidemie. HAI adjunct-directeur Mark Gorman sprak over nieuwe strategieën op het gebied van vergrijzing en ontgroening en Caroline van Dullemen, WorldGranny's kersverse directeur, wijdde voor het eerst in het openbaar uit over de visie en missie van WorldGranny voor de komende jaren. In een drietal workshops werd een bijdrage van de deelnemers gevraagd. Zo werden multigenerationeel beleid in Latijns-Amerika, gezondheidszorg in Afrika en toegepaste technologie in Azië uitgebreid in groepsvorm besproken.

Met deze conferentie beoogde WorldGranny een brug te slaan tussen groeiende expertise op geriatrisch gebied in Nederland, zowel binnen het bedrijfsleven als in het maatschappelijke middenveld van ouderenorganisaties, en ontwikkelingsorganisaties. Gezien de verscheidenheid van deelnemers lijkt een belangrijke doelstelling van de conferentie geslaagd. De deelnemers waren afkomstig uit NGO's actief binnen ontwikkelingssamenwerking, met inbegrip van degenen die zich met HIV/aids bezighouden, NGO's actief op het terrein van ouderenvraagstukken, beleidsmakers en politici die de conferentie in Madrid hebben bezocht en diverse wetenschappers. Gehoopt was ook het bedrijfsleven te betrekken, in het bijzonder die bedrijven die zijn gespecialiseerd in diensten en producten voor ouderen. Dat bleek echter op dat moment nog niet mogelijk te zijn. Inhoudelijk was de conferentie van behoorlijk niveau. Het betrof hier een relatief nieuw onderwerp. Verschillende deelnemers verklaarden aan het einde van de conferentie dat zij veel

nieuwe informatie hadden gekregen en dat de conferentie hun beeld van de rol van ouderen in ontwikkelingslanden had bijgesteld.

Seminar VWS: Old Age in a New Age

In een volle zaal in het Ministerie van VWS presenteerde WorldGranny op 30 mei 2005 de studie *Madrid en Verder*. Hoe zit het afspraken over ouderen en ontwikkeling, gemaakt in 2002 op de VN-assemblee, over Wereldwijde Vergrijzing te Madrid? Wat wordt er waargemaakt van de toezeggingen- en wat niet? Dat was de inzet van het door WorldGranny georganiseerde symposium op maandag 30 mei 2005 op het Ministerie van Volksgezondheid Welzijn en Sport, te Den Haag. Prof. Jeanne de Bruijn (hoogleraar Vrije Universiteit en voorzitter WorldGranny) opende de bijeenkomst met cijfers over de wereldwijde vergrijzing. Onderzoeker Michel Linnenbank betoogde dat ouderen in feite onzichtbaar zijn in het Nederlandse ontwikkelingsbeleid, ondanks allerlei fraaie voornemens in het in 2002 ook door Nederland ondertekende Actieplan van Madrid. Onder leiding van SCP-directeur Paul Schnabel debatteerden politici en vertegenwoordigers van ouderenorganisaties over deze conclusie en over de mogelijkheden meer aandacht te besteden aan de positie van ouderen in ontwikkelingslanden.

Onderzoeker Michel Linnenbank betoogde dat er in Nederland wel actie is ondernomen om het Actieplan van Madrid te realiseren, met name door actieve ouderenbonden. Maar dat betrof in hoofdzaak Nederlandse ouderen. In het Actieplan van de VN werd afgesproken dat er maatregelen moeten worden genomen op drie terreinen: ouderen en ontwikkeling; bevorderen van gezondheid en welzijn op latere leeftijd; het waarborgen van een stimulerende en ondersteunende omgeving. Op een paar kleine projecten na die al voor 2002 liepen, is

er tot dus ver weinig gedaan voor ouderen in ontwikkelingslanden. Niet door NGO's en ook niet door de Nederlandse overheid. Hoe komt dat?

1. Vergrijzing in ontwikkelingslanden wordt niet als een probleem gezien.
2. Ouderen worden voornamelijk gezien als een last; hun maatschappelijke en economische bijdrage wordt onvoldoende onderkend. Ze zijn echter niet alleen belangrijk voor de overdracht van culturele waarden, maar vervullen bovendien een belangrijke zorgtaak voor de kleinkinderen. Zo blijkt uit cijfers van Unicef dat nu al 60% van de wezen in Subsahara Afrika worden opgevangen door hun grootouders.
3. Door het "mainstreamen" van het ontwikkelingsbeleid zijn niet alleen vrouwen, maar ook ouderen buiten beeld geraakt.

Het ontbreekt aan een NGO die op dit terrein het voortouw neemt. Linnenbank adviseerde WorldGranny zich te ontpoppen als kenniscentrum over ouderen in ontwikkelingslanden. Daarnaast moet de organisatie zich gaan ontwikkelen tot de spil van een netwerk van NGO's om ervoor te zorgen dat intergenerationeel ontwikkelingsbeleid op de politieke agenda komt. Het rapport werd kritisch maar welwillend ontvangen door mr. Rob de Vos, plaatsvervangend Directeur Generaal Internationale Samenwerking (DGIS) van het Ministerie van Buitenlandse Zaken.

Evenementen & fondsenwerving

Koken als symbool voor intergenerationale relaties

We zien koken als symbool voor intergenerationale zorg. Voedsel is een ontologisch gegeven. Zonder eten is er geen bestaan. Familie is een even existentieel gegeven. Zonder familie besta je niet. En binnen die familie speelt koken vaak een rol in de intergenerationale verhoudingen. Als je aan je oma denkt, denk je aan een recept. Of het nu gaat om havermout, watergruwel of couscous met geit, Ayakas, pasteitjes met kip of boboti met amandelen. De familiecultuur is bijna onlosmakelijk verbonden met bepaalde gerechten. Dat geldt uiteraard ook breder. De culinaire geschiedenis van een streek of een regio vormt onderdeel van een nationale culturele traditie. Het aspect van voedsel als identiteit wordt gespiegeld in het gezegde: “zeg me wat je eet en ik zeg je wie je bent”.

Koken is bij uitstek een sociale activiteit. In het merendeel van de wereld wordt gekookt in familieverband. Vaak ook door de grootouders,

wanneer hun eigen volwassen kinderen buitenshuis betaald werk verrichten.

Met deze filosofische gedachten in het achterhoofd zijn we begonnen met het organiseren van een curry contest om fondsen te werven voor het ADOPT project in India.

Op 5 april 2005 vond de eerste WorldGranny Curry Contest plaats: een bijzondere proeverij van tien verschillende curries, gekookt door leerlingen van de ROC van Amsterdam Hotelschool, onder professionele begeleiding van TV-kok Lonny Gerungan. De ruim 90 aanwezigen konden voor € 20 per persoon alle curries proeven. Een deskundige jury met daarin o.a. Piet Römer (Baantjer) beoordeelde de gerechten.

Na het grote succes van de eerste Curry Contest in Amsterdam vond op vrijdag 3 juni 2005 in Breda een tweede wedstrijd plaats. Leerlingen van het centrum voor Ondernemingsonderwijs De Rooi

Pannen verzorgden een exclusief zeven gangen diner voor 102 gasten bestaande uit diverse currieschotels, wederom onder leiding van TV-kok Lonny Gerungan.

De opbrengst van deze bijzondere diners werden verdrievoudigd door het Premie PlusPlan van Wilde Ganzen en ICCO. Met de opbrengst steunt WorldGranny de organisatie GRAVIS in het ADOPT programma.

Afrika Dag Evert Vermeer Stichting

Op zaterdag 16 april was WorldGranny aanwezig op de Afrikadag in Utrecht. Deze dag was georganiseerd door de Evert Vermeer Stichting, de ontwikkelingsorganisatie van de Partij van de Arbeid. Er waren voldoende geïnteresseerde bezoekers die informatiemateriaal meenamen.

Women Inc festival

Women Inc. werd op 24 en 25 september 2005 voor de eerste keer georganiseerd en vond plaats in de Beurs van Berlage in Amsterdam. Duizenden vrouwen met 'ambitie en lef' ontmoetten en inspireerden elkaar tijdens deze twee dagen. Ze voerden debatten over politiek, religie en arbeid en namen deel aan uiteenlopende workshops; van Poekelan tot vrouwelijk leiderschap. Ook World Granny was aanwezig op het festival en bereidde in samenwerking met leerlingen van het ROC Horeca Amsterdam een aantal hapjes onder de noemer: Cooking for Granny's. Deze 'wereldse' hapjes konden tegen een kleine vergoeding voor het goede doel worden genuttigd. Aan het proeven was een prijsvraag verbonden: degene die wist te raden uit welke landen de drie recepten afkomstig waren, maakte kans op een leuke prijs. 'Moet ik sprinkhanen eten?' en 'Zijn dit schapenballen?', vroegen sommige proevers verschrikt, maar de meeste reacties waren erg positief. De uiteindelijke opbrengst van de actie, die door Stichting Wilde

Ganzen werd verdrievoudigd tot een bedrag van bijna 2400 euro, maakt WorldGranny over aan GRAVIS, voor het ADOPT project.

Granny's kitchen

In het kader van de Dag van de Ouderen hebben het Nationaal Fonds Ouderenhulp en WorldGranny van 1 tot 31 oktober 2005 de culinaire campagne Oma's Keuken oftewel Granny's Kitchen georganiseerd. De bedoeling was dat restaurants door heel Nederland deze dag en de rest van de maand oktober speciale, op ouderen gerichte thema-avonden zouden verzorgen. Een deel van de dagopbrengst werd geschonken aan projecten voor ouderen in Nederland, Peru en Curaçao. Acht restaurants, verspreid over heel Nederland, en de beste buitenlandse kaaswinkel van Nederland deden mee.

Ondanks de aandacht in de media, onder meer in het programma Life and Cooking en in het Algemeen Dagblad, verliep de actie niet erg succesvol. Door een combinatie van te weinig voorbereidings-tijd en onvoldoende nazorg heeft de actie te weinig opgeleverd.

Koken bij Rolff Keukens

Op 16 november 2005 "Koken bij Rolff-keukens" plaats. In een breed gezelschap van genodigden uit de omgeving van Alkmaar en de Zaanstreek vertelde Caroline van Dulleman over het doel en de activiteiten van WorldGranny. Centraal stond die avond het project in de Thar-desert in India dat WorldGranny tezamen met Wilde Ganzen/ICCO ondersteunt. Er werd een buffet aangeboden en aan de gasten gevraagd hun drankgebruik bij te houden op een kaart en bij het weggaan zelf af te rekenen. Deze opbrengst was namelijk bedoeld voor het project in Radjasthan. Er werd stevig ingenomen en uiteindelijk zou er inclusief Wilde Ganzen/ICCO premie € 9.600 worden opgehaald.

Broodje in Bootje voor Grootje

Op 18 december 2005 organiseerde WorldGranny een kerstrondvaart door de grachten van Amsterdam: Broodje in Bootje voor Grootje. Tijdens deze benefietboottocht werden kerstverhalen voorgelezen door Gerda Haver-tong. Het muzikensemble Jula verzorgde sfeervolle wereldmu-ziek tijdens de zonovergoten vaart door de hoofdstad. Het doel van de boottocht was geld in te zamelen voor activiteiten in Radjasthan, India. Dankzij Canal Company en stichting Wilde Ganzen/ICCO kwam het tot een substantieel bedrag van € 3000 euro! De lokale Am-sterdamse radiozender Radio Amsterdam FM schonk aandacht aan de boottocht.

Publiciteit en communicatie

Er is in 2004 & 2005 persaandacht voor WorldGranny geweest in onder meer de dagbladen Telegraaf, Trouw, Haarlems Dagblad en de Gelderlander, op de lokale en nationale radio en televisie (NCRV, Radio 2 en de Radio Nederland Wereldomroep) en in de tijdschriften Internationale Samenwerking, Nestor (blad van UniekBO) en Vrouwen van Nu (blad van Plattelandsvrouwen). WorldGranny heeft zelf een zestal nieuwsbrieven verstuurd naar de WorldGranny-nieuwsbrief abonnees.

Cordaid heeft steun toegezegd voor twee jaar voor € 20.000 per jaar plus twee maal €15.000 bedoeld voor het project in Ghana.

Intensieve contacten

PGGM/ABP

Op 11 november 2005 heeft de Raad van Bestuur van PGGM en ABP goedkeuring verleend aan de oprichting van het Internationaal Fonds voor Kwetsbare Ouderen (IFKO). Het is het begin van een meerjarige samenwerking tussen de pensioenfondsen en WorldGranny op het gebied van ondersteuning van kwetsbare ouderen, in eerste instantie slachtoffers van de Tsunami ramp. WorldGranny heeft een adviserende rol in deze samenwerking en bemiddelt in het vinden en uitvoeren van geschikte ontwikkelingsprogramma's. Aanvankelijk hebben wij twee programma's gericht op ouderen in Sri Lanka geselecteerd om te ondersteunen middels het IFKO. Dit wordt in 2006 verder uitgewerkt.

De NCDO heeft vanaf het prille begin van WorldGranny laten weten zeer betrokken te zijn bij de missie en de activiteiten van de organisatie. Dit resulteert in een concrete ondersteuning van het WorldGranny Festival in 2006.

De steun van **Wilde Ganzen** is van groot belang, in het bijzonder voor fondsenwerving voor het project in Rajasthan. De samenwerking met Wilde Ganzen wordt in 2006 voortgezet.

Bestuur en Raad van Advies

Bestuur

Voorzitter: prof. dr. Jeanne de Bruijn Hoogleraar algemene sociologie, Modernisering, Levensloop en Veroudering, Vrije Universiteit Amsterdam
Penningmeester: mr. Teus Eenkhoorn
Hoofd Financiën van het Koninklijk Instituut voor de Tropen.

Secretaris: Sjoera Dikkers ing Directeur Evert Vermeer Stichting

Alg. bestuurslid: drs. Amma Asante

Politicologe & gemeenteraadslid Amsterdam

Alg. bestuurslid: drs. Fienke van der Veen

Senior beleidsmedewerker Ministerie van Buitenlandse Zaken

Alg. bestuurslid: Jaques de Milliano (tot najaar

2005)

Alg. bestuurslid: Jeanette van de Ingh-van Wijk.
Algemeen directeur Glasgroep Splet & De Waal
Buchsbaum, zakenvrouw van het jaar 2003

Raad van Advies

Drs. Eegje Schoo Vml. minister van ontwikkelings-
samenwerking en ambassadeur te India
Prof. dr. Paul Schnabel Directeur Sociaal Cultureel
Planbureau
Drs. Maria Henneman Media-communicatiespecialist;
vml. hoofdredacteur Netwerk
Drs. Frans van Loon Vml. directeur ING Emerging
Markets; vml. vz. Foster Parents Plan International
Gerda Havertong Actrice
Ilona Hofstra Programmamaker en media-trainer
Else Marie van den Eerenbeemt Familiepsycholoog
Jenneke van Pijpen Vice voorzitter ABVA KABO,
lid Raad van Bestuur PGGM

Medewerkers en vrijwilligers

Directeur: drs. Caroline van Dullemen, sociologie,
was jarenlang werkzaam bij het Ministerie van Bui-
tenlandse Zaken, onder meer als secretaris van de
Nationale Adviesraad Ontwikkelingssamenwerking
(NAR), werkte een kleine vier jaar als directeur
van het Wetenschappelijk Bureau van GroenLinks.
Publiceerde drie boeken waaronder twee over
(vrouwen in) Zuid-Afrika.

Zonder al het werk dat vrijwilligers hebben ver-
zet in 2004 en 2005 had WorldGranny met geen
mogelijkheid alle bovenstaande activiteiten kunnen
ondernemen. Naast de onderstaande rij volunteers
heeft WorldGranny ook friends gemaakt. Op de
website www.worldgranny.nl staan incidentele en
meer structurele sponsors vermeld onder het
label friends. Hieronder staan de mensen vermeld
die langdurig en vaak op wekelijkse basis zich
gedurende minimaal drie maanden hebben ingezet

voor WorldGranny.

Drs. Reineke Maarse, politicologe
Drs. Ellen van Son, wiskundige, werkzaam bij
TNO.
Drs. Dieuwer Elema.
Drs. Tineke Hoogeboom, Vml. communicatiespeci-
alist Greenpeace
Drs. Bert-Jan Rip, Internationale Betrekkingen,
TPG Post
Marinka Wildeman, Studente klinische neuropsy-
chologie
Mr. Rosalie van der Wel, Fiscaal jurist, werkzaam
bij Loyens en Loeff
Muriel Schueler, amrketeer, BA
Mr. Sanna Hubel, als juriste werkzaam bij Stichting
Vluchteling
Drs. Marjolein de Bruin, antropoloog
Drs. Saskia Jansens, journalist
Drs. Julien Oomen, Europese Studies
Drs. Niels Posthumus, politicoloog
Drs. Solveigh van Woensel, cultureel antropoloog
Michel Linnenbank, bestuurskundige, BA

Stagiaires:

Frederieke de Vries, Sytske Groenewald, Bianca
van de Brink, Naziha Akazim en Patricia van Vliet.

